

ДЕРЖАВНА АРХІВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
АРХІВНОЇ СПРАВИ ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА**

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Історичний факультет

Кафедра архівознавства та спеціальних галузей історичної науки

СПІЛКА АРХІВІСТІВ УКРАЇНИ

ПРОГРАМА

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

**«АРХІВИ–НАУКА–СУСПІЛЬСТВО:
ШЛЯХИ ВЗАЄМОДІЇ»**

21–22 травня 2015 року

**Київ
2015**

РЕГЛАМЕНТ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

21 травня 2015 року

Реєстрація учасників:	9-00–10-00
Пленарне засідання :	10-00–13-00
Перерва:	13-00–14-00
Робота секцій:	14-00–17-00

Виступи на пленарному засіданні – 15–20 хвилин
Виступи на секційних засіданнях – 10–12 хвилин
Участь в обговоренні, дискусії – до 5 хвилин.

22 травня 2015 року

Круглий стіл «Актуальні проблеми розвитку архівної справи та документознавства»	10-00–12-00
Підбиття підсумків конференції	12-00–13-00

Адреса: 03110, м. Київ, вул. Солом'янська, 24

Конференц-зала Державної архівної служби України

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ (10.00–13.00)

Конференц-зала Державної архівної служби України

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО:

Баранова Тетяна Іванівна, Голова Державної архівної служби України

Ляхоцький Володимир Павлович, доктор історичних наук, професор, директор УНДІАСД (1994–2001)

ДОПОВІДАЧІ:

Гаранін Олександр Якович, кандидат історичних наук, директор УНДІАСД (м. Київ)

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ АРХІВНОЇ СПРАВИ ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА (УНДІАСД) – 20 РОКІВ: ПЕРСПЕКТИВИ ПРОВІДНОЇ УСТАНОВИ УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ АРХІВОЗНАВСТВА ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЮВІЛЕЙНОЇ ДАТИ

У доповіді висвітлено історію створення та діяльності УНДІАСД упродовж двадцяти років. Здійснено аналіз науково-дослідної, кадрової та організаційної роботи, спрямованої на розроблення теоретичних і методичних проблем архівознавства та документознавства, архівної справи і документаційного забезпечення управління у масштабах України. Вказано на важливі складові розбудови галузевої науки і підготовки наукових кадрів у галузі документознавства та архівної справи. Названо здобутки та невикористані резерви у діяльності УНДІАСД, окреслено перспективні напрями подальшої роботи.

Щербак Микола Григорович, Голова спілки архівістів України, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Київ)

ПРОБЛЕМАТИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НА КАФЕДРІ АРХІВОЗНАВСТВА ТА СПЕЦІАЛЬНИХ ГАЛУЗЕЙ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

У доповіді аналізуються основні напрями розвитку архівної справи в Україні в наукових дослідженнях викладачів та аспірантів кафедри

архівознавства та спеціальних галузей історичної науки історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Папакін Георгій Володимирович, доктор історичних наук, директор Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України (м. Київ)

ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО У КОЛІ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН: АРХІВНИЙ НАПРЯМОК

У доповіді зазначено, що на початку ХХІ ст. джерелознавство як наука та науковий напрямок (комплекс наук) набирає виняткового значення, оскільки зростає його гуманітарна складова, що визначає необхідність дослідження і розкриття джерел усіх без винятку наук про людину і людське суспільство: історії, філософії, літератури, економіки, права, політології, культурології, етнології, мистецтва тощо. Вказано, що значного переформатування зазнають самі джерела – традиційні писемні та речові істотно доповнюються електронними джерелами первинного та вторинного рівнів. Акцентовано увагу на тому, що джерелознавство перестає бути лише історичним, оскільки досліджує сучасність, має значну прогностичну функцію, адже регулює процес створення й введення до наукового обігу якісно і кількісно нових джерел.

Наголошено на тому, що особливого значення для реалізації прогностичної функції новітнього джерелознавства набуває його архівний напрямок, тобто окреслення, збереження, інформаційне використання наявної джерельної бази вітчизняної історії, що вже накопичилася в державних архівах, складає НАФ України, відбір і формування тієї частини архівних документів, які ще не передано на державне зберігання, а також втручання до процесу й регулювання створення таких документів під час здійснення владними, промисловими, громадськими інституціями своїх функцій.

Калакура Ярослав Степанович, доктор історичних наук, професор кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Київ)

УКРАЇНСЬКЕ АРХІВОЗНАВСТВО: КРИТЕРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО

У доповіді висвітлено сучасне розуміння українського архівознавства як спеціальної системи знань, тісно пов'язаної з українською історичною наукою, джерелознавством, археографією, спеціальними історичними дисциплінами, що вивчає історію, теорію, методологію і технологію архівної справи в Україні та за рубежом, з'ясовує закономірності її розвитку, досліджує та популяризує інформаційні ресурси архівів.

До критеріїв українського архівознавства віднесено історично сформовані ознаки, які вирізняють його з-поміж інших національних

архівознавств: 1) українська етнічність і самоідентифікація архівознавців, їх походження з українських теренів або тривала робота на них і прихильне ставлення до української архівної справи; 2) домінування серед оприлюднених ними праць, що стосуються українських архівів та їх ресурсів; 3) спроможність архівознавців максимально прислужитися українському народу, його національному проекту.

Варварцев Микола Миколайович, доктор історичних наук, професор, головний науковий співробітник відділу історії міжнародних зв'язків і зовнішньої політики України Інституту історії України НАН України (м. Київ)

АРХІВНІ ДОКУМЕНТАЛЬНІ ФОНДИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ: З ДОСВІДУ АРХІВІВ ІТАЛІЇ

У доповіді аналізується практичний досвід організації роботи італійських архівів, змістовне багатство їхніх архівних фондів.

Абсеметов Марат Оралбаєвич, Генеральний директор Республіканської державної установи «Національний архів Республіки Казахстан» (м. Астана, Республіка Казахстан)

СПАДЩИНА АКАДЕМІКА В. І. ВЕРНАДСЬКОГО В АРХІВАХ КАЗАХСТАНУ

У доповіді на основі документів із казахстанських архівів висвітлено діяльність академіка В. І. Вернадського у період його евакуації в Казахстані – на курорті «Боровоє» (липень 1941–серпень 1943 рр.). Наголошено на тому, що досліджуваний період став апофеозом життєвого шляху вченого: маючи вже поважний вік, він підбивав своєрідний підсумок своєї наукової та творчої діяльності. Вказано на актуальність теми з позицій дослідження спадщини вченого казахстанськими науковцями та з огляду на необхідність популяризації його вчень у сучасних умовах розвитку казахстансько-українських наукових та культурних зв'язків.

Палієнко Марина Геннадіївна, доктор історичних наук, професор кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Київ)

МІЖ ІСТОРІЄЮ ТА ІНФОРМОЛОГІЄЮ: ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ АРХІВНОЇ ОСВІТИ

У доповіді здійснено аналіз проблем формування нової парадигми національної архівної освіти в умовах розбудови постіндустріального демократичного суспільства знань. Зазначається, що сучасна концепція архівної освіти має інтегрально поєднувати традиційні підходи до формування архівіста-історика на базі університетської історичної освіти з опануванням сучасними інформаційними технологіями, застосуванням

міждисциплінарних інноваційних методик, усвідомленням ролі архівіста не тільки як зберігача, але й творця історичної пам'яті.

Поздняков Валерій Семенович, кандидат історичних наук, завідувач відділу археографії Білоруського науково-дослідного інституту документознавства та архівної справи (м. Мінськ, Республіка Білорусь)

ДОСЛІДЖЕННЯ В ГАЛУЗІ АРХЕОГРАФІЇ БІЛОРУСЬКОГО НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ

У доповіді висвітлюється діяльність у галузі археографії заснованого в 1991 р. Білоруського науково-дослідного інституту документознавства та архівної справи. Ця діяльність ведеться в напрямках: вивчення історії археографії, архівної справи та органів влади і управління в Білорусі, розроблення теоретичних проблем археографії, публікація збірників документів та матеріалів, словників, складання бібліографічних довідників, розроблення методичних посібників. Охарактеризовано найбільш значущі роботи, виконані за цими напрямками, здійснено аналіз часопису «Беларускі археографічны штогоднік».

Бездрабко Валентина Василівна, доктор історичних наук, професор, директор Інституту державного управління і права, завідувач кафедри документознавства та інформаційної діяльності Київського національного університету культури і мистецтв (м. Київ)

ДОКУМЕНТОЗНАВЧА ОСВІТА В УКРАЇНІ: КАМО ГРЯДЕШ?

Доповідь присвячена дослідженню історії вузівської спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність», труднощів установчого періоду та перспектив їх вирішення. Проаналізовані сучасні тенденції розвитку документознавчої освіти.

Кулешов Сергій Георгійович, доктор історичних наук, професор, завідувач відділу документознавства УНДІАСД (м. Київ)

ПЕРСПЕКТИВНІ ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНСЬКОМУ КЛАСИЧНОМУ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВІ

У доповіді на підставі опитування державних архівних установ окреслено перспективні теми досліджень в українському документознавстві. Темі об'єднані за певними напрямками документознавчих досліджень, стисло охарактеризовано їх актуальність і необхідність реалізації.

СЕКЦІЯ І

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ АРХІВОЗНАВСТВА ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

*Каталоги Центрального державного архіву вищих
органів влади та управління України (ІІІ поверх, кімн. 77)*

МОДЕРАТОРИ:

Христова Наталія Миколаївна, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, заступник директора УНДІАСД

Берковський Владислав Георгійович, кандидат історичних наук, директор Центрального державного архіву зарубіжної україніки

ДОПОВІДАЧІ:

Христова Наталія Миколаївна, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, заступник директора УНДІАСД (м. Київ)

ДЕТЕРМІНАНТА АРХІВНОЇ НАУКИ

У доповіді проаналізовано сучасний стан розвитку науки у сфері архівної справи та документознавства. Визначено перспективні напрями подальшого розвитку галузевої науки.

Берковський Владислав Георгійович, кандидат історичних наук, директор Центрального державного архіву зарубіжної україніки (м. Київ)

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ АРХІВНОЇ ГАЛУЗІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

У доповіді на прикладі досвіду іноземних країн проаналізовано основні принципи стратегічного планування розвитку архівної галузі. Вказано на основні підготовчі етапи, вироблення ідентифікації проблеми, визначення пріоритетів, стратегічних цілей, завдань та індикаторів виконання плану.

Приходько Людмила Федорівна, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу архівознавства УНДІАСД (м. Київ)

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО АРХІВОЗНАВСТВА

У доповіді розглянуто проблемні питання сучасного стану української архівної науки в контексті тенденцій розвитку зарубіжної архівознавчої думки другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Дідух Людмила Валентинівна, кандидат історичних наук, завідувач відділу технологічного забезпечення архівної справи УНДІАСД (м. Київ)

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНИМИ УСТАНОВАМИ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ АРХІВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

У доповіді окреслено теоретико-методологічні засади, практичні аспекти та основні вимоги до організації та проведення прикладних наукових досліджень у сфері архівної справи, документознавства та страхового фонду документації, що проводяться на замовлення Державної архівної служби України, зокрема, на прикладі наукової роботи УНДІАСД.

Горєва Вікторія Володимирівна, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу джерелознавства Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України (м. Київ)

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ДІЛОВОДНИХ ТЕРМІНІВ НА ПРИКЛАДІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ У СФЕРІ АРХІВНОЇ СПРАВИ ТА ДІЛОВОДСТВА

У доповіді проаналізовано окремі затверджені нормативно-правовими актами терміни з діловодства й архівної справи, що відображають прикладні аспекти роботи зі службовими документами (у т. ч. й електронними) в установах та потребують подальшого дослідження для доповнення лексики і фразеології офіційно-ділового стилю української мови.

Селіверстова Катерина Трифонівна, кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник відділу архівознавства УНДІАСД (м. Київ)

НА ШЛЯХУ ТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У доповіді висвітлено питання підготовки національних термінологічних словників – тлумачного (1995–1998) і перекладного (2010–2013). На основі власного досвіду укладання обох названих перших вітчизняних словників архівної термінології викладено особливості методики роботи над двомовним (українсько-англійським та англо-українським) словником.

Збанацька Оксана Миколаївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри документознавства та інформаційно-аналітичної діяльності Національної академії керівних кадрів культури та мистецтв (м. Київ)

ПРЕДМЕТИЗУВАННЯ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ: НОВИЙ ПОГЛЯД НА СТАРІ ПРОБЛЕМИ

У доповіді проаналізовано терміни «предмет», «предметна рубрика», «предметизаційна інформаційно-пошукова мова», «предметизування», «предметний каталог». Досліджено особливості предметизування архівних документів та запропоновано шляхи удосконалення пошукового образу архівного документа. Розглянуто систему архівних каталогів.

Волкотруб Ганна Кирилівна, кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник відділу архівознавства УНДІАСД (м. Київ)

Януш Людмила Василівна, заступник начальника Головного управління статистики в Черкаській області (м. Черкаси)

ПРОБЛЕМИ КОМПЛЕКТУВАННЯ АРХІВНИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ СТАТИСТИЧНОЮ ДОКУМЕНТАЦІЄЮ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

У доповіді розглянуто проблеми, які виникають при комплектуванні державних архівів статистичною документацією. Висвітлено правовий аспект щодо відбору на постійне зберігання первинних статистичних звітів установ, підприємств, організацій.

Січова Оксана Василівна, науковий співробітник відділу архівознавства та документознавства Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України (м. Київ)

ФОНДУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ ДЕРЖАВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ З КООРДИНАЦІЙНО-ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ ФУНКЦІЯМИ (НА ПРИКЛАДІ АРХІВНОГО ФОНДУ ГОЛОВНОЇ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ НАУКОВО-ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ СЕРІЇ КНИГ «РЕАБІЛІТОВАНІ ІСТОРІЄЮ»)

У доповіді висвітлено проблеми фондування документів, тобто, сукупність питань пофондової та внутріфондової систематизації документів Головної редакційної колегії науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією» – організації державного значення, основними функціями якої є організація та координація роботи наукових колективів, створених у рамках виконання державної програми «Реабілітовані історією».

Майстренко Анжела Андріївна, кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник відділу науково-інформаційної та редакційно-видавничої роботи УНДІАСД (м. Київ)

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ АРХІВНОЇ СПРАВИ ТА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА НА СТОРІНКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ФАХОВОЇ ПЕРІОДИКИ

У доповіді проаналізовано наукові досягнення та іноземний досвід у галузі архівної справи та документознавства на підставі опрацювання публікацій у зарубіжних фахових виданнях 2009–2013 рр. З'ясовано напрями наукових досліджень іноземних фахівців, наукові здобутки та перспективи дослідницької роботи.

Березовська Ольга Василівна, молодший науковий співробітник відділу архівознавства та документознавства Інституту архівознавства

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України (м. Київ)

ДОКУМЕНТНИЙ СКЛАД АРХІВНИХ ФОНДІВ УСТАНОВ ВІДДІЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ БІОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ

У доповіді проаналізовано основні види архівних документів установ Відділення загальної біології НАН України. Визначено їх інформативну цінність та репрезентативність як джерела з історії розвитку української біологічної науки, історії становлення та діяльності науково-дослідних установ, біографічних даних видатних вчених України в галузі біології, зоології, генетики, клітинної біології, генетичної інженерії тощо. З'ясовано, що склад документів архівних фондів установ Відділення загальної біології НАН України є доволі різноманітним, що зумовлено специфікою діяльності цих установ – інститутів, заповідників, дендропарків, музеїв, дослідних станцій та ін.

Романовський Ростислав Володимирович, завідувач сектора науково-технічної інформації відділу науково-інформаційної та редакційно-видавничої діяльності УНДІАСД (м. Київ)

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ В СФЕРІ АРХІВНОЇ СПРАВИ ТА КЕРУВАННЯ ДОКУМЕНТАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ: ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

У доповіді охарактеризовано міжнародну стандартизацію в сфері архівної справи та керування документаційними процесами. Розглянуто основні проблеми, пов'язані з гармонізацією та впровадженням в Україні міжнародних стандартів у цій сфері.

Вовк Ольга Борисівна, начальник відділу давніх актів Центрального державного історичного архіву України, м. Київ (м. Київ)

Сухих Лідія Андріївна, провідний науковий спеціаліст відділу давніх актів Центрального державного історичного архіву України, м. Київ (м. Київ)

РОЗПОРОШЕННЯ АРХІВНИХ ФОНДІВ: ПОШУК І ЗНАХІДКИ (НА ПРИКЛАДІ ОСОБОВОГО ФОНДУ І. М. КАМАНІНА)

У доповіді акцентовано увагу на важливій для архівістів та істориків темі – виявленні після війни 1941–1945 рр. по різних архівосховищах фрагментів раніше єдиних фондів. Можливості такого пошуку та його перші результати розкрито на прикладі особового фонду Каманіна Івана Михайловича. Встановлено, що документи фонду, які дотепер вважалися у ЦДІАК України, м. Київ втраченими на 60%, насправді збереглися практично повністю, проте розпорошені по кількох архівосховищах. Запропоновані шляхи налагодження співробітництва між архівами, започаткування на основі цього, вже вивченого фонду, створення міжархівних об'єднаних описів.

Ілюк Тетяна Василівна, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу теорії та методології всесвітньої історії, провідний архівіст Державної установи «Інститут всесвітньої історії Національної академії наук України» (м. Київ)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗБУДОВИ АРХІВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ У НАУКОВИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ

У доповіді висвітлено проблеми практичної діяльності архівних підрозділів у наукових установах України, акцентовано увагу на аналізі методологічного забезпечення їх функціонування та складнощі практичної роботи. Наголошено на тому, що в умовах активного впровадження електронного документообігу перегляду потребують саме принципи ведення архівної справи в організаціях. Доведено, що проблеми відсутності належного фінансування наукової сфери, застарілість матеріально-технічної бази та складнощі процесів упорядкування і оцифрування фондів гостро стоять перед більшістю наукових установ України.

Бойко Юлія Олександрівна, кандидат історичних наук, науковий співробітник Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського НАН України (м. Київ)

ОСОБЛИВОСТІ АРХІВНОГО ФОНДУ ІНСТИТУТУ ТЕХНІЧНОЇ МЕХАНІКИ НАН УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВНОГО КОСМІЧНОГО АГЕНТСТВА УКРАЇНИ (м. ДНІПРОПЕТРОВСЬК)

У доповіді, на основі документів, що відклалися в науково-технічному архіві Інституту технічної механіки Національної академії наук України та Державного космічного агентства України, здійснено науковий аналіз управлінської, науково-організаційної, науково-дослідної та кадрової документації, що розкриває процес створення та діяльності академічного науково-дослідного інституту, на який покладені функції головної установи України в ракетно-космічній галузі та галузі будівельної і загальної механіки.

Кітам Володимир Олегович, старший науковий співробітник сектора розроблення технологій забезпечення збереженості архівних документів відділу технологічного забезпечення архівної справи УНДІАСД (м. Київ)

ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЧИННИКІВ БІОПОШКОДЖЕННЯ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ

У доповіді акцентовано увагу на тому, що одним із головних питань збереження архівних матеріалів є запобігання процесам біодеградації носіїв інформації (папір, аудіо- та відеоплівки тощо). Зазначено, що поєднання мікроскопії та методів молекулярної біології дозволяє прискорити сам аналіз, ретельніше оцінювати внесок виявлених мікроорганізмів на пошкодження документів та провести максимально точну ідентифікацію їх родів та видів

для подальшої род/вид спрямованої дезінфекції з мінімальним пошкодженням носіїв інформації.

Мурашко Наталія Віталіївна, старший науковий співробітник сектора розроблення технологій забезпечення збереженості архівних документів відділу технологічного забезпечення архівної справи УНДІАСД (м. Київ)

ВПЛИВ БІОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ФІЗИЧНИЙ СТАН АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ

У доповіді висвітлено питання впливу біологічних факторів на фізичний стан архівних документів із паперовою основою. Охарактеризовано основні джерела біологічних уражень архівних документів та визначено чинники, що спричиняють розвиток біологічних агентів в архівосховищах.

Овчаренко Ірина Всеволодівна, начальник відділу Галузевого державного архіву Міністерства закордонних справ України (м. Київ)

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ФОНДІВ ГАЛУЗЕВОГО ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ

У доповіді висвітлено особливості формування та збереження міжнародних договорів України. Наголошено на існуючих проблемах та запропоновані шляхи їх розв'язання.

Слизький Антон Юрійович, старший науковий співробітник відділу документознавства УНДІАСД (м. Київ)

МЕТОДИКА РОЗРОБЛЕННЯ «ПРИМІРНОЇ НОМЕНКЛАТУРИ СПРАВ АПАРАТУ РАЙОННОЇ, РАЙОННОЇ У ММ.КИЄВІ ТА СЕВАСТОПОЛІ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ»

У доповіді розкрито методика підготовки «Примірної номенклатури справ апарату районної, районної у м. Києві та Севастополі державних адміністрацій». Охарактеризовано призначення, застосування, методика складення, особливості організації роботи при складанні заголовків справ та визначенні строків їх зберігання. Наголошено на здійсненій автором підготовці однойменної науково-методичної розробки.

Бойко Віта Федорівна, старший науковий співробітник відділу документознавства УНДІАСД (м. Київ)

ОСНОВНІ НАПРЯМИ УНІФІКАЦІЇ СЛУЖБОВИХ ДОКУМЕНТІВ В УКРАЇНІ У НОВІ ТА НОВІТНІ ЧАСИ (ДРУГА ПОЛОВИНА XVII – ПОЧАТОК XXI СТ.)

У доповіді проаналізовано основні напрями уніфікації службових документів в Україні у Нові та Новітні часи. Стисло охарактеризовано процеси уніфікації службових документів зазначеного періоду.

Титаренко Алла Іванівна, старший науковий співробітник сектора науково-технічної інформації відділу науково-інформаційної та редакційно-видавничої діяльності УНДІАСД (м. Київ)

НОРМАТИВНО-МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ДЕРЖАВНИХ АРХІВНИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ (2010–2012): АНАЛІЗ ПРОБЛЕМАТИКИ

У доповіді проаналізовано нормативно-методичні розробки державних архівних установ України за тематичними, хронологічними, статистичними, типо-видовими параметрами.

Секція II

АРХІВНА НАУКА В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Конференц-зала Державної архівної служби України

МОДЕРАТОРИ:

Горбатюк Микола Володимирович, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, заступник директора УНДІАСД

Ємельянова Тетяна Олександрівна, кандидат історичних наук, заступник директора Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного

ДОПОВІДАЧІ:

Яременко Лідія Миколаївна, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, директор Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України (м. Київ)

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНЕ СПРЯМУВАННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІНСТИТУТУ АРХІВОЗНАВСТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

У доповіді окреслено основні напрями науково-дослідної роботи Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, визначено їх інформаційне спрямування щодо документного висвітлення історії української науки, наукової діяльності і здобутків установ НАН України, наукової спадщини видатних учених України. Висвітлені форми наукової співпраці з академічними установами щодо формування Архівного фонду НАН України.

Ковтанюк Юрій Славович, кандидат історичних наук, директор Центрального державного електронного архіву України (м. Київ)

ПОРЯДОК ПРИЙМАННЯ-ПЕРЕДАВАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКУМЕНТІВ ДО ДЕРЖАВНИХ АРХІВНИХ УСТАНОВ ТА АРХІВНИХ ВІДДІЛІВ МІСЬКИХ РАД

У доповіді запропоновано технічно спрощений порядок приймання-передавання електронних документів до державних архівних установ та архівних відділів міських рад, що не є безпосереднім повторенням технології приймання-передавання традиційних документів (з паперовими носіями інформації). Це досягається за рахунок покладання на ЦДЕА України не тільки функцій централізованого зберігання архівних електронних

документів, а й забезпечення їх технічного приймання до державних архівних установ із дотриманням одного з основних принципів архівістики – походження документів. Наголошено, що це дозволить зберегти неподільність фондів та знизити рівень вимог до технічного забезпечення, зокрема, автоматизованих інформаційних систем державних архівних установ, а також забезпечити якісне технічне перевіряння електронних документів НАФ, що суттєво впливає на їх подальшу збереженість.

Ємельянова Тетяна Олександрівна, кандидат історичних наук, заступник директора Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного (м. Київ)

МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ ЦИФРОВИМИ АУДІОВІЗУАЛЬНИМИ ДОКУМЕНТАМИ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ

У доповіді проаналізовано основні проблеми, пов'язані з комплектуванням державних архівів цифровими аудіовізуальними документами. Запропоновано організаційну модель корпоративної взаємодії архівів у процесі формування НАФ цифровими аудіовізуальними документами з огляду на сучасний стан розвитку архівної галузі.

Бойко Галина Василівна, заступник директора-головний зберігач фондів Державного архіву Київської області (м. Київ)

МЕРЕЖА САЙТІВ АРХІВІВ КИЇВЩИНИ

У доповіді здійснено огляд першого в архівній галузі України інтеграційного утворення на основі інформаційних технологій – мережі офіційних сайтів архівних установ Київської області, об'єднаних в єдиний інформаційний масив. На їх прикладі продемонстровано впровадження інформаційних технологій у межах цілої області та можливість успішної реалізації масштабних інноваційних проектів без залучення додаткового фінансування.

Бурдуваліс Катерина Миколаївна, заступник директора Державного архіву Хмельницької області (м. Хмельницький)

АРХІВ ЯК КОМУНІКАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ З СУСПІЛЬСТВОМ (НА ПРИКЛАДІ РОБОТИ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)

У доповіді висвітлено складові діяльності Державного архіву Хмельницької області як центру комунікації та взаємодії з суспільством. Визначено основні напрями діяльності архіву в соціально-комунікаційному просторі у контексті розвитку інформаційного суспільства.

Паламарчук Людмила Василівна, завідувач сектора використання інформації документів Центрального державного електронного архіву України (м. Київ)

ДОСТУП ДО ЕЛЕКТРОННИХ ДОКУМЕНТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ

У доповіді розглянуто організацію доступу до електронних документів НАФ, що знаходяться на обліку в державних архівних установах та зберігаються в ЦДЕА України.

Хроболова Ганна Володимирівна, бібліотекар Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія», член громадського об'єднання «Вікімедіа Україна» (м. Київ)

АРХІВИ ТА ВІКІПЕДІЯ: ОСНОВИ ВЗАЄМОВИГІДНОЇ СПІВПРАЦІ

У доповіді наголошено, що Вікіпедія має величезний потенціал для представлення інформації про роботу архівів та їхніх колекцій в режимі он-лайн. Розкрито зміст проекту GLAM (БоГеМа), розглянуто інші проекти та досвід участі закордонних архівів у проектах фонду Вікімедіа. Окреслено напрями можливої співпраці та представлення документів фондів українських архівів у проектах фонду Вікімедіа.

Патик Вікторія Василівна, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу архівознавства УНДІАСД (м. Київ)

АДАПТАЦІЯ МЕТОДИК АРХІВНОГО ОПИСУВАННЯ ДО СВІТОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

У доповіді розглянуто основні функції та види архівного описування. Основна увага приділяється питанням архівного описування за Міжнародним стандартом архівного описування ISAD(G), який встановлює загальні правила описування архівних документів для подальшого використання архівної інформації.

Ганжуров Юрій Семенович, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри організації видавничої справи, поліграфії та книгорозповсюдження Видавничо-поліграфічного інституту Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (м. Київ)

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ІСТОРИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ ДО ПУБЛІКАЦІЇ

У доповіді здійснено контекстуальний аналіз теоретичних і прикладних аспектів підготовки історичних документів до друку. З'ясовано специфіку публікації документів органів влади і управління України, а також документів індивідуального походження. Акцентовано увагу на структурних складових опублікованого історичного документа. Узагальнено досвід

публікації історичних документів у сучасний період розбудови української державності.

Горбатюк Микола Володимирович, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, заступник директора УНДІАСД (м. Київ)

СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЛЯ АРХІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Доповідь присвячена дослідженню історії та сучасного стану підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації для архівної галузі в Україні. Проаналізовано діяльність спеціалізованої вченої ради та аспірантури Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства у 2003–2015 рр. і визначено їх вклад у підготовку науковців-архівістів. З'ясовано основні проблеми, що виникають у цій сфері на сучасному етапі.

Прокопенко Лілія Сергіївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю Київського університету імені Бориса Грінченка (м. Київ)

ОСВІТНІ ПРОЕКТИ МІЖНАРОДНИХ АРХІВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У КОНТЕКСТІ ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

У доповіді охарактеризовано освітню діяльність міжнародних архівних організацій, зокрема, Міжнародної ради архівів та Міжнародної федерації кіноархівів. Розкрито зміст їхніх основних освітніх проектів та програм останніх років із підвищення кваліфікації архівістів. Акцентовано увагу на значенні цих освітніх проектів для професійного розвитку фахівців архівної галузі у контексті європейської Програми навчання упродовж життя.

Калінічева Галина Іванівна, кандидат історичних наук, доцент, завідувач відділу науково-інформаційної та редакційно-видавничої діяльності УНДІАСД (м. Київ)

НАУКОВИЙ ДИСКУРС ЩОДО КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ АРХІВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У доповіді здійснено аналіз наукових досліджень, присвячених концептуальним основам розвитку вищої освіти в галузі архівознавства та документознавства на сучасному етапі. Досліджено публікації українських науковців та освітян, у яких дискутуються питання змісту, методик та моделей сучасної фахової підготовки архівістів на різних етапах освітнього процесу.

Подорожний В'ячеслав Іванович, заступник завідувача відділу досліджень, розробки перспективних та удосконалення традиційних технологій формування страхового фонду документації Науково-дослідного,

проектно-конструкторського та технологічного інституту мікрографії (м. Харків).

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ДОВГОСТРОКОВОГО ЗБЕРІГАННЯ ОЦИФРОВАНИХ ДОКУМЕНТІВ НА ОБ'ЄКТИ ІСТОРИЧНОЇ, КУЛЬТУРНОЇ І НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ

У доповіді проаналізовано два чинники, що впливають на довгострокове страхове зберігання оцифрованих документів. Встановлено, що в Україні відсутні нормативні вимоги до якості оцифрованих документів, які закладаються на довгострокове страхове зберігання. Розроблено методи оцінки якості бінарних та напівтонових зображень і технологію зберігання інформації у цифровому вигляді на фотоплівці. Наголошено на проведенні робіт щодо розроблення методу оцінки якості кольорових зображень і методу визначення якості документів із різними паперовими носіями з використанням спеціальних схем освітлення.

Тімов Олексій Олександрович, провідний інженер-технолог відділу досліджень, розробки перспективних та удосконалення традиційних технологій формування страхового фонду документації Науково-дослідного, проектно-конструкторського та технологічного інституту мікрографії (м. Харків).

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО МІКРОФІЛЬМУВАННЯ КОЛЬОРОВОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ НА ЧОРНО-БІЛІЙ ФОТОПЛІВЦІ

У доповіді досліджено актуальні питання щодо мікрофільмування кольорової документації на чорно-білій фотоплівці за допомогою розкладання на кольорові складові та зворотного відновлення документів для передавання їх замовнику. Встановлено фактори, які впливають на неспівпадання відтворених кольорових зображень з оригіналами за основними та допоміжними кольорами. Вказано на продовження роботи щодо розроблення способу представлення кольорових зображень на чорно-білій фотоплівці, який буде враховувати вплив негативних факторів.

Секція III

АРХІВНІ, МУЗЕЙНІ, БІБЛІОТЕЧНІ УСТАНОВИ ЯК ГАЛУЗЕВІ НАУКОВІ ЦЕНТРИ ТА ОСЕРЕДКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

*Кінозала Центрального державного
кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пиленічного
(III поверх, кімн. 304)*

МОДЕРАТОРИ:

Байдич Володимир Григорович, кандидат історичних наук, директор
Державного архіву Хмельницької області

Чижова Олена Валеріївна, директор Центрального державного архіву-
музею літератури і мистецтва України

ДОПОВІДАЧІ:

Галатир Віталій Вікторович, кандидат історичних наук, старший
науковий співробітник Державного архіву Хмельницької області
(м. Хмельницький)

Олійник Юрій Васильович, кандидат історичних наук, начальник
відділу інформаційних технологій Державного архіву Хмельницької області
(м. Хмельницький)

**ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК
ОСЕРЕДОК НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НА ХМЕЛЬНИЧЧИНІ У 2012–
2014 РР.** *У доповіді здійснено аналіз основних напрямів та форм історичних
наукових досліджень у Державному архіві Хмельницької області у 2012-
2014 рр., висвітлено здобутки та невикористані резерви наукових розвідок,
визначено проблематику та перспективи подальших наукових студіювань.*

Загорулько Ростислав Олександрович, кандидат історичних наук,
науковий співробітник відділу довідкового апарату та обліку документів
Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України
(м. Київ)

**ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ-МУЗЕЙ ЛІТЕРАТУРИ І
МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ ЯК ІНСТИТУТ ПАМ'ЯТІ ТА ОСЕРЕДОК
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

*У доповіді проаналізовано науково-дослідну роботу ЦДАМЛМ України.
З'ясовано основні напрями наукових досліджень співробітників архіву.
Проаналізовано інформацію про кількість вітчизняних та іноземних
дослідників, які працювали в читальній залі архіву впродовж 2014 р., та
тематику їхніх наукових досліджень.*

Байдич Володимир Григорович, кандидат історичних наук, директор Державного архіву Хмельницької області (м. Хмельницький)

ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ НА ХМЕЛЬНИЧЧИНІ

У доповіді здійснено аналіз виставкової діяльності Державного архіву Хмельницької області, що формує історичну пам'ять в регіоні, обґрунтовано її специфіку, тематику та напрями, визначено перспективи подальшої роботи.

Чижова Олена Валеріївна, директор Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України (м. Київ)

АРХІВНИЙ ПРОСТІР: ВІД КОМУНІКАЦІЇ ДО ВЗАЄМОДІЇ. З ДОСВІДУ РОБОТИ ЦЕНТРАЛЬНОГО ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ-МУЗЕЮ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ

У доповіді висвітлено механізми ефективної комунікації архівних установ із суспільством та нові підходи щодо використання документальної мистецької спадщини, яка зберігається в ЦДАМЛМ України.

Білокінь Ольга Всеволодівна, учений секретар Шевченківського національного заповідника (м. Канів)

Дзима Віта Василівна, завідувач відділу охорони пам'яток історії, культури та природи Шевченківського національного заповідника (м. Канів)

РОЛЬ АРХІВІВ У ДОСЛІДЖЕННІ ІСТОРІЇ ТАРАСОВОЇ (ЧЕРНЕЧОЇ) ГОРИ ТА ІНФОРМУВАННІ СУСПІЛЬСТВА

У доповіді розглянуто роль вітчизняних та зарубіжних архівів, а також наукового архіву Шевченківського національного заповідника, що містить документи і матеріали про дослідницьку, пам'яткоохоронну, культурно-освітню діяльність хранителів меморіалу, у висвітленні різних етапів історії Тарасової (Чернечої) гори. Окреслено шляхи практичного використання результатів роботи з архівними джерелами.

Панькова Світлана Миколаївна, директор Історико-меморіального музею Михайла Грушевського (м. Київ)

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ-РУСИ» М. ГРУШЕВСЬКОГО: ПРО ЩО РОЗПОВІДАЮТЬ АВТОГРАФИ ТОМІВ І МАРГІНАЛЬНІ ЗАПИСИ

У доповіді вперше в українській історіографії проблеми підготовки національного гранд-наративу М. Грушевського розглянуто через призму ґрунтовного аналізу унікальних архівних джерел – автографів томів «Історії України-Руси», підготовчих матеріалів до їх перевидань, а також маргінальних нотаток. Використання цих документів дозволило дослідити еволюцію концептуальних засад творчості, хронологію написання томів,

рефлексії на критичні зауваження опонентів, особливу увагу до перших творчих здобутків і навіть психологічний стан видатного вченого.

Клименко Тетяна Анатоліївна, кандидат історичних наук, директор Державного архіву Черкаської області (м. Черкаси)

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ОБЛАСНИХ АРХІВНИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЇХ РОЗВИТКУ

У доповіді проаналізовано основні напрями функціональної діяльності архівних установ України, наголошено на важливості науково-дослідної роботи, названо нагальні проблеми діяльності архівних установ на сучасному етапі та окреслено шляхи їх розв'язання.

Черкаська Наталія Оскарівна, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу джерелознавства нової історії України Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України (м. Київ)

ДО ІСТОРІЇ ВИШНІВЕЦЬКОГО АРХІВУ КНЯЗІВ ВИШНЕВЕЦЬКИХ

У доповіді охарактеризовано шляхи формування, зміст і структуру князівського родового архіву упродовж XVI–XVIII ст. Названо причини ігнорування вітчизняними науковцями інформаційного потенціалу колишніх родових архівів як комплексу джерел з історії України.

Савченко Ірина Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри джерелознавства, історіографії та СІД історичного факультету Запорізького національного університету (м. Запоріжжя)

Даценко Тетяна Сергіївна, студентка 5 курсу історичного факультету Запорізького національного університету (м. Запоріжжя)

ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНИХ АРХІВІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ АРХІВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В 20–30-Х РОКАХ ХХ СТ. (НА ПРИКЛАДІ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Доповідь присвячено дослідженню розвитку діяльності Державного архіву Запорізької області щодо забезпечення інформаційних потреб суспільства в 1920–1930-х роках. Визначено, що основними напрямками використання архівних документів були такі сфери, як: наукова діяльність, агітаційна робота, економічне управління. Упродовж 1920–1930-х років відбувалося становлення форм використання архівної інформації, до яких належали: робота дослідників у читальних залах, виконання запитів, організація виставок, підготовка радіопередач, читання лекцій.

Чікарькова Марія Юріївна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських та соціальних наук Чернівецького

торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету (м. Чернівці)

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ АРХІВІВ

У доповіді акцентовано увагу на актуальній проблемі переосмислення власної культурної спадщини, яка зберігається в архівах України, та врахуванні передового закордонного досвіду в цій галузі. Наголошено, що нинішня суспільно-політична ситуація в Україні потребує активізації діяльності архівних установ і науковців щодо популяризації сучасної концепції культури як всіх рівнів духовного досвіду суспільства (релігія, політика, освіта, наука тощо), а не лише літератури та мистецтва, як це було прийнято донедавна. Підкреслено, що з метою поновлення історичної правди та руйнації політичних міфів, заручниками яких були архіви, слід створити чітку аксіологічну шкалу оцінки важливості архівних документів.

Таміліна Ілона Євгенівна, кандидат мистецтвознавства, головний науковий співробітник відділу формування НАФ та діловодства Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України (м. Київ)

НЕВІДОМИЙ ФІЛІМОНОВ (РЕКОНСТРУКЦІЯ ПОРТРЕТА УКРАЇНСЬКОГО МИТЦЯ ЗА АРХІВНИМИ ДОКУМЕНТАМИ)

У доповіді вперше досліджено творчий портрет українського оперного та камерного співака, композитора та педагога Філімонова Миколи Миколайовича (1884-1943). Завдяки архівним документам встановлено деталі його біографії та творчого шляху. Введено до наукового обігу факти про його композиторську діяльність, подробиці арешту та заслання у 1930–1934 роки.

Надрага Марта Степанівна, директор наукової бібліотеки Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (м. Львів)

ПОЛЬСЬКІ ГІМНАЗІЙНІ БІБЛІОТЕКИ У ЛЬВОВІ В 20-30-Х РОКАХ ХХ СТ.: АНАЛІЗ АРХІВНИХ ДОКУМЕНТІВ

У доповіді проаналізовано процес формування шкільних та гімназійних бібліотек міжвоєнного Львова. Опрацювання документів в архівах ІХ державної гімназії ім. Я. Кохановського, гімназії ім. Я. Длугоша, жіночої школи ім. М. Конопницької дає підстави для ствердження, що Львів у 1920–1930-х роках, як центр розповсюдження культури в Галичині, мав розгалужену сітку шкільних бібліотек. Ці бібліотеки створювалися згідно з профілем навчального закладу і були важливими складовими в організації навчального процесу.

Павлова Олена Федорівна, головний науковий співробітник відділу використання інформації документів Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України (м. Київ)

ВІХИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЖИТТЯ ІВАНА ВРОНИ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ОСОБОВОГО ФОНДУ № 358 ЦДАМЛМ УКРАЇНИ).

У доповіді розкрито життєвий і творчий шлях першого ректора Київського художнього інституту, мистецтвознавця Івана Івановича Врони (1887-1970) на основі документальної спадщини, яка зберігається в його особовому фонді №358 Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України.

Яцун Надія Олексіївна, провідний бібліограф відділу рідкісних видань та рукописів Одеської національної наукової бібліотеки імені М. Горького (м. Одеса)

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБОВИХ ФОНДІВ ОДЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ІМЕНІ М. ГОРЬКОГО (НА ПРИКЛАДІ СПАДЩИНИ МИХАЙЛА КОМАРОВА)

У доповіді висвітлено питання вивчення особових фондів Одеської національної наукової бібліотеки імені М. Горького. Особливу увагу зосереджено на документах фонду Михайла Комарова (1844–1913) – відомого бібліографа, лексикографа, літературознавця, етнографа, а також видавця і громадського діяча. Фонд М. Комарова зберігається у відділі рідкісних видань та рукописів і складається з двох частин – рукописного архіву та книжкової колекції. Наголошено на унікальності спадщини М. Комарова як джерела дослідження історії розвитку української бібліографії, видавничої справи, культурного життя тогочасного суспільства.

Секція ІV

АРХІВНІ ФОНДИ ЯК ДЖЕРЕЛО РОЗВИТКУ ІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

*Кінозала Центрального державного кінофотофоноархіву України
імені Г. С. Пшеничного (III поверх, кімн. 304)*

МОДЕРАТОРИ:

Левченко Лариса Леонідівна, доктор історичних наук, доцент,
директор Державного архіву Миколаївської області

Бабенко Олег Олександрович, директор Державного архіву
Кіровоградської області

ДОПОВІДАЧІ:

Валявко Ірина Вікторівна, кандидат філософських наук, старший
науковий співробітник відділу історії філософії України Інституту філософії
імені Г. С. Сковороди НАН України (м. Київ), науковий співробітник УВАН у
США

АРХІВИ ЯК ВАЖЛИВЕ ДЖЕРЕЛО В ІСТОРИКО- ФІЛОСОФСЬКОМУ ПІЗНАННІ

*У доповіді наголошено, що джерелознавство є важливою складовою
історико-філософських досліджень. До джерел історико-філософського
пізнання, окрім філософських текстів та теоретичних концепцій,
відноситься також увесь спектр культурної практики певного періоду і
важливу роль у цьому відіграють архіви. Доводиться, що дослідження
архівів, і, в першу чергу, вітчизняних архівних колекцій, є важливою
складовою історико-філософського пізнання і сприяє подальшому
розробленню методологічного та понятійного апарату в цій галузі.*

Наливайко Юлія Василівна, асистент кафедри документознавства та
інформаційної діяльності Київського національного університету культури і
мистецтв (м. Київ)

АРХІВ ЯК ЦЕНТР ІСТОРИКО-ДОКУМЕНТОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

*У доповіді висвітлено внесок Центрального державного історичного
архіву України, м. Львів як центру наукової комунікації та накопичення знань
про документ завдяки дослідженням у галузі дипломатики та палеографії.*

Левченко Лариса Леонідівна, доктор історичних наук, доцент,
директор Державного архіву Миколаївської області (м. Миколаїв)

НАРОДЖЕННЯ АРХІВІВ І ПРОФЕСІЇ АРХІВІСТА (СЕРЕДИНА ІV – СЕРЕДИНА І ТИСЯЧОЛІТТЯ ДО Н. Е., МЕСОПОТАМІЯ)

У доповіді розглянуто походження архівів та професії архівіста на Давньому Близькому Сході. Приділено увагу типам архівних установ, вирішенню проблем забезпечення фізичної збереженості та користування архівними документами, вимогам до освіти архівістів, ролі та статусу архівів та архівістів у суспільстві.

Зайцева Зінаїда Іванівна, доктор історичних наук, професор кафедри політичної історії Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (м. Київ)

ФОНД АКАДЕМІКА Ф. КОРША В АРХІВІ РОСІЙСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

У доповіді проаналізовано документи особового фонду (№558) Ф. Корша, що містять кореспонденцію та інші матеріали, які документально підтверджують його членство у Науковому товаристві імені Шевченка (м. Львів) та Українському науковому товаристві (м. Київ). Листи М. Грушевського, В. Гнатюка, Д. Дорошенка та ін., які зберігаються у фонді академіка Ф. Корша в АРАН, уточнюють науково-організаційні аспекти інституціоналізації української науки.

Бабенко Оксана Анатоліївна, керівник Комунальної установи «Кіровоградське відділення пошуково-видавничого агентства “Книга пам’яті України”» (м. Кіровоград)

Білоус Віктор Борисович, кандидат філологічних наук, провідний науковий спеціаліст Державного архіву Кіровоградської області (м. Кіровоград)

АРХІВНО-СЛІДЧІ СПРАВИ ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ПЕРІОДУ РЕПРЕСІЙ КІНЦЯ 30-Х – ПОЧАТКУ 40-Х РОКІВ ХХ СТ.

У доповіді висвітлено проблемні для більшості дослідників питання алгоритму опрацювання масиву архівних слідчих справ періоду масових репресій кінця 1930-х – початку 1940-х років. Вказано на важливість нещодавно відкритого для досліджень масиву архівних слідчих справ як джерела інформації про період репресій кінця 30-х – початку 40-х років ХХ ст. Акцентовано увагу на необхідності об’єктивного висвітлення дослідниками інформації у відповідності до законів України, чому має сприяти типовість компонування подібних справ. Названо перспективні напрями наукових досліджень цієї проблематики: гендерний, національний, фаховий тощо.

Зворський Сергій Леонідович, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник науково-дослідного відділу Національної парламентської бібліотеки України (м. Київ)

«РЕЄСТР РОЗСЕКРЕЧЕНИХ АРХІВНИХ ФОНДІВ УКРАЇНИ» ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ УДОСТУПНЕННЯ ДО РАНІШЕ ЗАКРИТИХ СТОРІНОК З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ, ТИПОВІ АРХІВНІ КОМПЛЕКСИ, ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

У доповіді розкрито діяльність державних архівів України з розсекречення фондів у 1988–2009 рр., названо мету, завдання, особливості укладання «Реєстру розсекречених архівних фондів України» та його структуру. Охарактеризовано інформаційний потенціал розсекречених архівних документів, їх значення в усуненні «білих плям» в історії України ХХ ст. Здійснено аналіз тематичних комплексів засекречуваних документів, типових для архівів України у роки радянської влади.

Маренець Лілія Володимирівна, заступник директора – головний зберігач фондів Державного архіву Кіровоградської області (м. Кіровоград)

УСПАДКОВАНІСТЬ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ НА ЄЛИСАВЕТГРАДЩИНІ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ. (ЗА ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

У доповіді досліджено та охарактеризовано архівні документи, що висвітлюють процес становлення технічної освіти на Єлисаветградщині – Зінов'євщині – Кіровоградщині. Наголошено на висвітленні успадкування традицій технічної освіти м. Кіровоград у документах ДАКО. Проаналізовано зміст фондів ДАКО, що стосуються навчальних закладів міста, діяльність яких пов'язана між собою певною лінією передавання традицій. Доведено, що документи з фондів ДАКО є цінним джерелом інформації з історії освітніх закладів міста.

Адамський Віктор Романович, викладач кафедри суспільних дисциплін Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (м. Хмельницький)

ДЖЕРЕЛА З ІСТОРІЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ ОСВІТИ В ЦЕНТРАЛЬНИХ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ АРХІВАХ УКРАЇНИ

У доповіді визначено актуальність обговорення в академічному середовищі статусу теології в науковому та освітньому просторі. Констатовано, що єдиним прикладом підготовки практичних богословів у світських вищих навчальних закладах виступав Кам'янець-Подільський державний український університет у період визвольних змагань 1917–1920 рр. Проаналізовано документальні матеріали з фондів центральних та регіональних архівів та зроблено висновок щодо можливості повноти вивчення діяльності богословського факультету.

Колечкін Вадим Петрович, кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу археографії та використання документів Державного архіву Кіровоградської області (м. Кіровоград)

ФОНДИ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ ПОХОВАННЯ ПЕРІОДУ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ В УЛЬЯНІВЦІ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У доповіді презентуються результати дослідження поховання періоду Другої світової війни, розташованого у райцентрі Ульянівка Кіровоградської області. Згідно з даними облікової картки на поховання, воно має належати воїнам 2-го Українського фронту, що визволяли райцентр. Внаслідок вивчення документів ДАКО з'ясувалося, що в Ульянівці поховані близько 70-ти партизан та радянських патріотів, розстріляних поліцією району у різні роки окупації. Акцентовано увагу на тому, що саме документи фондів ДАКО допомогли встановити імена більшості жертв Другої світової війни, похованих в Ульянівці.

Осіння Наталія Володимирівна, молодший науковий співробітник Інституту геотехнічної механіки НАН України (м. Київ)

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА Й БІБЛІОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧЕНИХ-ГЕОЛОГІВ ТА ГІРНИКІВ УКРАЇНИ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ. НА ОСНОВІ АРХІВНИХ, МУЗЕЙНИХ ТА БІБЛІОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У доповіді охарактеризовано архівні, музейні та бібліотечні фонди, в яких зосереджено документи щодо діяльності вчених-геологів та гірників України ХІХ – початку ХХ ст. Здійснено аналіз науково-педагогічної, просвітницької, громадської та бібліографічної діяльності науковців на підставі опрацювання архівних документів.

Бабенко Олег Олександрович, директор Державного архіву Кіровоградської області (м. Кіровоград)

ДОСЛІДЖЕННЯ БУДІВНИЦТВА КРЕМЕНЧУЦЬКОЇ ГЕС (ЗА ДЖЕРЕЛАМИ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

У доповіді охарактеризовано архівні документи, що висвітлюють процес будівництва Кременчуцької ГЕС у 1954–1959 рр. Зазначено, що документи ДАКО дозволили з'ясувати передумови та перебіг будівництва від створення проекту до початку функціонування ГЕС, проаналізувати проблеми соціального та екологічного характеру, що виникали у зв'язку зі створенням водоймища КремГЕС. Вказано, що дослідження історії КремГЕС свідчить про те, що джерела українських архівів зберігають значну кількість цінної інформації, яка чекає на свого дослідника.

Гінзбург Ольга Петрівна, член Правління Спілки архівістів України (м. Київ)

ПЕРСПЕКТИВИ ПОПОВНЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ УКРАЇНИ ДОКУМЕНТАМИ КПУ В УМОВАХ ЗМІН ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

У доповіді, відповідно до проектів 4-х «декомунізаційних» законів, що були ухвалені Верховною Радою України 9 квітня 2015 р., автор моделює різні сценарії розвитку подій щодо перспектив поповнення фондів Комуністичної партії України, що зберігаються у Центральному державному архіві громадських об'єднань України. Зазначається, що гармонічна розбудова європейського демократичного суспільства ускладнюється в умовах заборон політичних партій, які в своїй статутній діяльності не зазначають екстреміського характеру.

Топчій Олександр Сергійович, асистент кафедри політичної історії Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», (м. Київ)

ФОНДИ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНОВИЩА СІЛЬСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ РЕГІОНУ У 1920-1930-ТІ РОКИ

У доповіді охарактеризовано фонди Держархіву Чернігівської області з позицій дослідження історії сільської інтелігенції регіону в 1920–1930-ті роки. Проаналізовано ступінь інформативності документів, що зберігаються у фондах установи. З'ясовано репрезентативний потенціал виявлених документів, що дають можливість дослідити усі сфери життя і діяльності інтелігенції села зазначеного періоду та її взаємодію з органами влади на місцях і пересічними мешканцями.

Приймак Ірина Миколаївна, аспірантка Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського НАН України (м. Київ)

ДОКУМЕНТИ З ІСТОРІЇ ЖИТОМИРСЬКОЇ РОСІЙСЬКОЇ ПУБЛІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ У ФОНДАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ДЕРЖАВНОГО ІСТОРИЧНОГО АРХІВУ УКРАЇНИ, М. КИЇВ

У доповіді висвітлено складові діяльності Житомирської російської публічної бібліотеки на підставі опрацювання архівних документів фонду № 442 ЦДІА України, м. Київ. Досліджено передумови створення перших публічних бібліотек у Південно-Західному краї і, зокрема, у м. Житомир. Здійснено аналіз забезпечення книжкових фондів та матеріально-технічного оснащення впродовж усього періоду діяльності бібліотеки. Окреслено роль та результати діяльності Житомирської російської публічної бібліотеки в культурному житті регіону.

Ветлинська Оксана Василівна, доктор філософії, магістр управління суспільним розвитком Національної академії державного управління при Президентові України (м. Київ)

Козел Ірина Валентинівна, магістр державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (м. Київ)

МІСЦЕ УКРАЇНСЬКОГО АРХІВОЗНАВСТВА В СИСТЕМІ НАУК: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

У доповіді проведено ретроспективний огляд історії становлення архівознавства як самостійної системи знань про архіви. Висвітлено суспільну роль архівної справи, визначено місце архівної теорії і практики у системі гуманітарних наук.